

Veiligheidsplan

2018-2019

12 juli 2018

1. Inleiding

1.1 Het belang van dit veiligheidsplan

Leerlingen moeten zich thuis kunnen voelen op een school. Wij streven dan ook naar een prettige en open sfeer waarin de leerlingen elkaar maar ook de docenten, het onderwijsondersteunend personeel en de directie respecteren. Leerlingen moeten zich veilig voelen en weten op de school. Om dit te bereiken, moeten leerlingen met elkaar om leren gaan. Het kan voorkomen dat een leerling gepest wordt. De docenten moeten zich dan realiseren dat er een ernstig probleem is. Als pesten gedoogd wordt, wordt de veiligheid en de cultuur van een school ernstig aangetast. Dit wordt dan ook niet geaccepteerd. Het doel van dit veiligheidsplan is dat het pestgedrag wordt aangepakt maar ook voorkomen. In dit veiligheidsplan is vastgelegd hoe dit wordt gerealiseerd. Als in dit protocol wordt gesproken over pesten of pestgedrag, dan wordt daarmee ook bedoeld digitaal pesten, seksuele intimidatie en discriminatie.

1.2 De uitgangspunten van de school t.a.v. pesten

Pesten wordt op de school als een ernstig probleem gezien. De school zal zich zoveel mogelijk inspannen om pesten te voorkomen en actie ondernemen als er toch gepest wordt zodat het pesten stopt. Pesten is onacceptabel. Ook ouders en de leerlingen moeten pesten als een probleem zien en in samenwerking met de school pesten voorkomen en tegengaan. De school maakt dit bespreekbaar. Leerlingen moeten weten dat zij hulp kunnen krijgen van de volwassenen binnen de school als zij gepest worden.

2. Pesten

2.1 Wat is pesten?

Pesten is langere tijd met woorden of met je lijf, geweld gebruiken tegen een persoon. Iemand wordt getreiterd, of is het mikpunt van pesterijen, als hij of zij herhaaldelijk en langdurig blootstaat aan negatieve handelingen verricht door één of meerdere personen.

Bij pesten is de ene leerling sterker en de andere leerling zwakker. Het is steeds de zelfde leerling die wint en de zelfde leerling die verliest. Vaak gebeurt pesten niet één keer, maar is de gepeste leerling steeds weer de klos. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

2.2 Hoe wordt er gepest?

Pesten kan op veel manieren, bijvoorbeeld:

- Met woorden: vernederen, belachelijk maken, uitschelden, bedreigen, met bijnamen aanspreken enz.
- Schriftelijk/per telefoon: gemene briefjes
- Lichamelijk: trekken aan kleding, duwen en sjoeren, schoppen en slaan, krabben, aan haren trekken of zelfs wapens gebruiken
- Achtervolgen: opjagen en achterna lopen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden
- Uitsluiting: doodzwijgen en negeren, uitsluiten van feestjes, uitsluiten bij groepsopdrachten
- Stelen en vernielen: afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen; kliederen op boeken; banden lek prikken, fiets beschadigen
- Afpersing: dwingen om geld of spullen af te geven; het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen.
- Digitaal (cyberpesten): online pesten via bijvoorbeeld sociale media, telefoon en e-mail.

2.3 Oorzaken van pestgedrag

Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben, bijvoorbeeld:

- Een problematische thuissituatie
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas

- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid).

2.4 Rollen bij pesten

De pester

De pester is vaak de sterkere in zijn groep. Hij is of lijkt populair maar is dat uiteindelijk niet. Hij dwingt zijn populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag en denkt door te pesten dat iedereen hem grappig vindt. Doorgaans voelt een pester zich niet schuldig want het gepeste leerling vraagt er immers om gepest te worden.

De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dit kan meerdere redenen hebben: Uiterlijk, gedrag, gevoelens (o.a. over seksuelegeaardheid) en sociale uitingsvormen kunnen daarmee te maken hebben. Pesten vindt plaats in onveilige situaties.

Zij doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meeste van hun leeftijdgenoten.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

Schaamte; angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt; het probleem lijkt onoplosbaar; het idee dat het niet mag klikken.

Een gepest kind voelt zich vaak verdrietig en eenzaam. Hij durft vaak niets terug te doen of te vertellen dat hij gepest wordt omdat hij bang is dan nog meer gepest te worden.

De meelopers / meepesters

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de gepeste leerling-rol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken dat zij er dan bij horen. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen.

De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het gepeste leerling of hulp inschakelen.

Ouders

De ouders hebben in de opvoeding invloed op het pesten. Zij kunnen signalen van pesten herkennen. De ouders kunnen hun kind actief bijstaan als hun kind gepest wordt of als hun kind zelf een pester is, zie verder in dit protocol.

Mentor

Elke mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas en de school. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Tevens bespreekt de mentor in zijn klas het veiligheidsplan.

Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd. Hij is het aanspreekpunt voor leerlingen die willen melden dat er gepest wordt.

Daarnaast wordt hij ook door andere docenten ingeschakeld als er mogelijk gepest wordt. De mentor heeft verder een actieve, signalerende taak ten aanzien van pesten. Hij onderneemt actie bij pesten. Hij is de contactpersoon voor de ouders.

Andere docenten

De docenten hebben in het lesgeven invloed op het pesten. Zij hebben een signalerende taak ten aanzien van pesten. Als een docent pestgedrag constateert of vermoedt, moet hij meteen ingrijpen en de mentor van de betrokken leerlingen op de hoogte stellen.

Locatieleider

De locatieleider neemt de rol van de mentor over wanneer het pesten het klassenverband overstijgt en wanneer het pesten zich herhaalt.

Ondersteuningscoördinator

De mentor kan hulp inroepen van de ondersteuningscoördinator. Deze onderhoudt de contacten met het SchoolOndersteuningsteam, Hij zorgt ervoor dat trainingen gegeven worden. Hij verwijst leerlingen, indien nodig, door naar andere instanties.

2.5 Mogelijke signalen van een peetsituatie

Omdat leerlingen in veel gevallen niet vertellen dat ze worden gepest kan uit indirecte signalen worden afgeleid of leerlingen worden gepest. Deze signalen kunnen zijn:

- Niet meer naar school willen
- Niet meer over school vertellen thuis
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden
- Slechtere resultaten op school dan vroeger
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben
- Blauwe plekken hebben (ook op ongewone plaatsen)
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, nachtmerries hebben
- Niet buiten willen spelen of optrekken met andere leerlingen
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn
- Altijd als laatste worden gekozen uit een groep
- Dicht bij de docent proberen te blijven
- Angstig en onzeker zijn
- Er bang, neerslachtig en huilerig uit zien

3. Aanpak pesten

De school kiest voor een preventieve aanpak van pesten. Als pesten toch voorkomt, wordt dit actief en volgens een hierin opgenomen stappenplan aangepakt.

3.1 Preventieve aanpak

Schoolgids

De schoolgids en het veiligheidsplan, waarin alle regels en afspraken staan die gelden binnen de school, worden op het intranet gezet, zodat dit bekeken kan worden door leerlingen en ouders.

Lessen/ groeps gesprekken

In de leerjaren 1 t/m 3 wordt aandacht besteed aan de schoolregels en aan pesten in één of meerdere studielessen. Deze lessen vinden plaats in de periode van de zomervakantie tot aan de herfstvakantie. In deze lessen wordt ingezet op groepsdynamiek. Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groeps gesprek. Hierbij worden de verschillende rollen benoemd. In hardnekkige gevallen hebben alle betrokkenen een gesprek met de mentor en de teamleider worden de ouders geïnformeerd.

Enquêtes

De school houdt minimaal twee jaar enquêtes onder de leerlingen op het gebied van de beleving van veiligheid.

Voorbeeldgedrag

Voorbeeldgedrag van de docenten en andere medewerkers in de les en in de school is belangrijk. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar acceptatie en verschillen worden aangemoedigd, waar ruzies worden uitgesproken, waar leerlingen gerespecteerd worden in hun eigenheid en waar pestgedrag niet wordt geaccepteerd.

3.2 Vijfsporenbeleid

De aanpak van pesten heeft alleen kans van slagen als er aan alle betrokken partijen hulp wordt geboden. We volgen daarbij het vijfsporenbeleid. Dit bestaat uit (*tekst Pestweb*):

Steun bieden aan het kind dat gepest wordt: Naar het kind luisteren en zijn probleem serieus nemen. Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen. Samen met het kind werken aan oplossingen. Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om weerbaar te worden. Zorgen voor follow-up gesprekken.

Steun bieden aan het kind dat zelf pest: Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent. Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen. Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden. Zorgen dat het kind zich veilig voelt; uitleggen wat jij als leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen. Stel grenzen en verbind daar consequenties aan. Zorgen voor follow-up gesprekken.

De ouders van het gepeste en van het pestende kind steunen: Ouders die zich zorgen maken over pesten serieus nemen. Ouders op de hoogte houden van pestsituaties. Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt. In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken. Zowel op school als vanuit de thuissituatie. Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem: Met de kinderen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij. Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen. Samen met de kinderen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.

De algemene verantwoordelijkheid van de school: De school zorgt dat de directie, de mentoren en de docenten voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school. De school neemt stelling tegen het pesten. De school brengt huidige situatie rond pestbeleid in kaart (bijvoorbeeld via de quickscan pestbeleid). De school werkt aan een goed beleid rond pesten en veiligheid van leerlingen waar de hele school bij betrokken is.

3.3 Wat kunnen ouders doen bij pesten?

Wat kunnen ouders van een gepest kind doen?

- Neem uw kind serieus en zeg dat jullie samen met anderen gaan proberen het pesten te stoppen.
- Praat erover met uw kind of vraag uw kind om op te schrijven wat het heeft meegemaakt.
- Benader de mentor van de pestende leerling(en) om het probleem te bespreken en zo nodig in te grijpen of er in ieder geval iets mee te doen.
- Pesten is een gewoonte geworden, die maar moeilijk af te leren is. Waarschuw uw kind dat het pesten niet meteen ophoudt, als er beter op wordt gelet.
- Geef uw kind voldoende aandacht en toon waardering voor de dingen die goed gaan.
- Leer uw kind om op te komen voor zichzelf en anderen.
- Help uw kind zijn zelfstandigheid en weerbaarheid te vergroten.
- Soms heeft uw kind extra hulp nodig van deskundigen. Uw kind kan baat hebben bij een weerbaarheidstraining of sociale vaardigheidstraining.
- Informeer regelmatig hoe het nu gaat. Houd het onderwerp bespreekbaar.

Wat kunnen ouders van een pestend kind doen?

- Praat over het pestgedrag met uw kind
- Sta open voor zijn kant van het verhaal
- Probeer achter de redenen van het pestgedrag te komen
- Maak afspraken met uw kind om verder pestgedrag te voorkomen
- Overleg met de mentor over de aanpak van het pestgedrag
- Vraag uw kind regelmatig naar de gang van zaken op de school

3.4 Wat doet de school bij pesten?

1. Iedere leerling of medewerker die ziet of hoort dat er (mogelijk) gepest wordt, meldt dit bij de mentor. Ook een leerling die zelf gepest wordt, kan dit melden bij de mentor.
2. De mentor heeft een oriënterend gesprek als niet zeker is dat er gepest wordt met de mogelijk gepeste leerling
3. De mentor heeft een gesprek met de pestende leerling als deze bekend is

Dit gesprek heeft de volgende doelen:

- a. hem confronteren met zijn gedrag
  - b. mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen
  - c. helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten
  - d. het actief aanbieden van hulp, bijvoorbeeld door de ondersteuningscoördinator
4. De mentor heeft een gesprek met de gepeste leerling
  5. De mentor heeft een (telefonisch) gesprek met de ouders van de pestende en de gepeste leerling.
  6. De mentor, de gepeste leerling en de pestende leerling hebben een gesprek. In dit gesprek probeert de mentor tot goede afspraken te komen.
  7. De locatieleider legt eventueel een sanctie op.

Het is goed mogelijk dat deze 7 stappen genoeg zijn. Indien dit niet het geval is, kunnen er nog extra stappen worden gezet. Vaak is dit echter niet nodig.

8. De mentor heeft een gesprek in klassenverband wanneer het pesten in klassenverband plaatsvindt of wanneer niet duidelijk is wie er pest en wel het vermoeden bestaat dat dit iemand uit de klas is.
9. De mentor informeert andere docenten indien het pesten in klassenverband plaatsvindt.
10. De mentor heeft opnieuw een gesprek met de klas.
11. De mentor controleert of afspraken worden nagekomen
12. De mentor draagt bij herhaling van pestgedrag het dossier over aan de teamleider
13. De locatieleider heeft een gesprek met de pestende leerling
14. De locatieleider heeft een gesprek met de ouders
15. De locatieleider informeert de directeur bij uitblijven van verbetering van het gedrag

3.5 Inzet sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem bij de aanpak van pesten

Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de mentor worden bewaard in Magister, in het dossier van zowel de pestende als de gepeste leerling. Ook de gemaakte afspraken worden in Magister opgenomen.